

Posudek na bakalářskou práci

Baron na stromě: Conte philosophique XX. století?

Vypracoval: Jakub Hornáček

Práce je věnována slavnému románu Itala Calvina *Baron na stromě*, tedy druhému dílu trilogie *Naši předkové*. Interpretacním prismaticem, které autor volí, je Doleželova teorie fikčních světů, kterou autor dokáže invenčně a neotřele aplikovat na Calvinův román, čímž nepřímou, ale přesvědčivě odpovídá na aktuálně dosti živě diskutovanou otázku, k čemu je teorie fikčních světů vlastně dobrá. Po krátkém Calvinově životopise autor přistupuje k vlastnímu tématu, a to v následujících krocích: nejprve podrobuje stručné analýze Calvinův rozchod s neorealismem. Zde si kladu otázku, zda není zbytečné strkat sem kategorii fikčních světů za každou cenu a mluvit o „krizi neorealistickejších fikčních světů“ a o Calvinově schopnosti „konstruovat svébytné fikční světy“: Calvino se jednoduše z jistých důvodů rozešel s estetikou neorealismu a začal psát literaturu jinak, tot' vše. Navíc „neorealistickejších fikční světy“ představují dosti diversifikovaný soubor literárních postupů: Calvino ani ve svém raném období například jistě není totéž co raný Moravia. Totéž platí o „hledání nových fikčních světů“ na str. 14: nejedná se spíš o hledání nových literárních a stylistických prostředků? Můžeme to jistě pojmenovat jako fikční svět, ale na této obecné úrovni mi to připadá zbytečné.

Mnohem přesvědčivější je ovšem vlastní výklad Doleželovy teorie a její srovnání s koncepcí Ecovou na str. 16 – 20. Tato analýza vytváří dobré východisko pro rozbor samotného *Barona na stromě*. Autor začíná představením syžetu a fabule, pokračuje zmínkou o aletických modalitách přirozeného světa (za pozoruhodný postřeh považuji zmínku o fyzikálně možném světě na str. 25), analýzou času a prostoru v Calvinově románu (tato část mi naopak připadá relativně málo rozpracovaná: čas tohoto románu by jistě stál za podrobnější analýzou) a velmi zdařilým rozbohem interakcí v románu, založeným na pojmech překážky a setkání.

Druhá část práce je potom věnována intensionální dimenzi Calvinova textu a celá práce je zakončena otázkou vztahu *Barona na stromě* a žánru zvaného *conte philosophique*. Autor ohledně srovnání těchto literárních útvarů poznamenává, že „v případě filosofické povídky nám pak chybí základ tohoto žánru: sdělení určitého poselství či morálky“ (str. 45). Zde bych jen poznamenal, že již v samotném 18. století docházelo v rámci žánru *conte philosophique* k četným „pervertacím“ jeho formální struktury, takže najdeme celou řadu parodií a všelijakých mezních útvarů, v nichž bychom morální poselství hledali jen těžko. Ostatně sám Diderot napsal povídku (která se o *conte philosophique* bezpochyby otírá) s výmluvným titulem *Ceci n'est pas un conte*. Možná bych byl tedy o něco obezřetnější.

Celkově nicméně práci považuji za velmi zdařilou: argumentace je jasná a závěry přesvědčivé. Dodám jen, že textu by neškodila redakce: je-li celá práce jednoznačně nadprůměrná, je ovšem nadprůměrný i počet překlepů a gramatických chyb. Práci navrhuji hodnotit jako výbornou.

Praha, 10. 7. 2010

Josef Fulka